

Miloslav Švandrlík

Miloslav Švandrlík

***NEMRAVNÁ
DÍVKA
NA VDÁVÁNÍ***

NAKLADATELSTVÍ
EPOCHA

Copyright © Švandrlík – heir, 2018
Illustrations © Jiří Winter – heir, 2018
Cover © Lukáš Tuma, 2018
Czech Edition © Nakladatelství Epoque, Praha 2018

ISBN 978-80-7557-139-7 (print)

ISBN 978-80-7557-575-3 (ePub)

ISBN 978-80-7557-576-0 (mobi)

ISBN 978-80-7557-577-7 (pdf)

Neatraktivní ženich

„Válka je krásná, vznešená věc, ale člověk při ní snadno nastyďne,“ pravil zadumaně markrabě francký Ota Bílý. „Mně se to stává častěji než při lovu kachen. Přitom rýma a kašel jsou choroby vhodné leda pro sedláky. Nebudeš tomu, příteli, věřit, ale záněty horních cest dýchacích mi obvykle pokazí opravdovou radost z vojenského vítězství. Vážná poranění dovede chrabrého vojevůdce utajit. Když jsme pronásledovali prchajícího nepřítel v dunajské kotlině, zlomil si můj kůň při prudkém cvalu nohu. Spadl jsem a nešťastnou náhodou prudce dosedl na kolík vyčnívající ze země. Utrpěl jsem tehdy velice nepříjemné zranění, ale při návratu do rodného města, které mě nadšeně vítalo, jsem se dovedl opanovat. Silou vůle jsem potlačil příšernou bolest. Ačkoliv mi bylo v sedle bujného oře, jako bych seděl na rozžhaveném roštu, usmíval jsem se a otcovsky kynul jásajícím davům. Triumfální příjezd nebyl ničím pokažen, snad jen tím, že má sestra měla opět nového milence a biskup jí předpovídal muka pekelná toho nejtěžšího kalibru. Ne že bych jí je snad nepřál, ale přece jen si myslím, že takové banální problémy, jako je morální profil vznešené Jitky, by nemusely být připomínány při obzvláště důstojných, a především státotvorných oslavách. Velmož se z vítězné bitvy nevrací každý den a není tudíž nutné, ani potřebné ztrpčovat chvíle zasloužené slávy nějakými bezvýznamnými

rodinnými skandály! Ale jak už jsem podotkl, rýma a kašel jsou daleko horšími nepřáteli vznešenosti než cokoli jiného. Chrabry vladař pokoří barbarského nepřítele a nastydne! Místo ušlechtilé řezaného nosu má najednou šerednou červenou bambuli, která ho v jednom kuse nutí do kýčání, smrkání a podobných nepříjemností. Pokořil samotného ďábla, svou nohu slavně položil na šíji pohanovu, a přitom chrchlá jako kocour na kře. S tím se v žádném případě nedovedu smířit!“

Arnold Ucho pozorně naslouchal a jen zcela nepatrně se užíval. Byl to úsměv chápavý i přátelský, ale zároveň i přiměřeně uctivý. Úsměv, kterým si Arnold Ucho dovedl získat důvěru nejen markraběte. Však také vliv a úspěchy společníka Oty Bílého byly podmíněny především jeho uměním působit na mocné tohoto světa mimořádně sympatickým dojmem.

Arnold Ucho byl prý dvorským levobočkem a vlastně tedy Otovým bratrem. Šuškal se to o něm, ale on sám takové domněnky nikdy ani v náznaku nepotvrdil. Jeho mládí bylo zastřeno rouškou tajemství. Vědělo se jen, že byl vychován v kterémsi klášteře a sám získal kněžské svěcení. Tím ale jeho působení v církvi Kristově skončilo. Arnolda přitahoval dvorský život ve všech formách. Fascinoval ho zejména boj o moc i přípravy dalekosáhlých změn v budoucím uspořádání světa. Chtěl se této nebezpečné hry osobně zúčastnit, a to pro něho především z počátku nebylo nijak jednoduché. Získat vliv znamenalo nedělat chyby. A hlavně být tvrdohlavě trpělivý. Mnozí z dychtivých konkurentů v boji o moc svou oslnivou kariéru úspěšali, a proto ji zákonitě ukončili nepěkným pádem. Tomu se Arnold vždycky dovedl obratně vyhnout. Postupoval krok za krokem a pokaždé se raději zastavil, než aby podstoupil nějaké riziko, nebo dokonce získal vlivného nepřítele. Vsadil na svůj sympatický zevnějšek

a skromné, srdečné vystupování. Dovedl chytře mluvit i mlčet, ale především uměl naslouchat a vyciňovat tajné, ba nejtajnější sny a přání těch, na nichž mu záleželo. K vytčené metě nespěchal, a právě proto se k ní nezadržitelně blížil. Posléze to dotáhl tak daleko a vysoko, že byl často v pokušení začít si sám sebe vážit. Naštěstí pro svou věčnou spásu tomu vždycky odolal, ale nebylo to mnohdy snadné. Stal se pravou rukou a nenahraditelným společníkem Oty Bílého, jednoho z nejvznešenějších mužů Evropy. A nejen to. Markrabě vycítil jeho vzácnou schopnost nic totálně nezbabrat, takže ho začal pověřovat důležitými diplomatickými úkoly. Arnold Ucho byl totiž mužem, který vzbuzoval důvěru i u lidí nerudných, vzteklých a těžko přístupných jakékoliv rozumné komunikaci. Nepůsobil nikdy dojmem člověka, který tvrdošijně bojuje za prosazení nějakého stanoviska. Vždycky pozorně naslouchal těm nejpodivnějším argumentům, téměř souhlasně jim přikyvoval a teprve potom velmi taktně a nenásilně předkládal svá vlastní řešení s nekonečným množstvím alternativ. Nikdy nikomu nic nevnucoval. Dbal na to, aby jeho protivník ani na okamžik neztratil pocit, že je pánem situace. Modeloval jeho názory velice nenápadně a přizpůsoboval je své potřebě, nebo spíše potřebě svého pána. Vykonal již mnoho úspěšných diplomatických cest a měl oprávněnou naději na řadu dalších. Ota Bílý o něm říkal: „Raději bych vládl bez ruky, bez nohy, nebo bez oka, než bez Ucha!“ Což bylo poklonou, jaké se hned tak někomu nedostalo.

„Na druhé straně jsou ovšem nepříjemnější a nevhodnější choroby než rýma,“ pokračoval zamyšleně vladař, „například průjem nebo škytavka. Nemusím ti snad vykládat, co to s člověkem udělá a obvykle právě v tu nejméně vhodnou chvíli. Já jsem se naneštěstí rozškytal i při audienci u papeže!“

„To jsou jistě velice nepříjemné okamžiky lidského života,“ připustil Ucho, „ale málokdy mají podstatnější význam. Bůh je na nás sesílá, abychom si uvědomili svou lidskou nedostatečnost a nepropadali pýše. Velké skutky a šlechetné činy ovšem zůstanou zachovány navzdory trapným zanedbatelným detailům, které je provázely.“

„Úplavice není zanedbatelný detail,“ zamračil se markrabě, „a když ji dostaneš, říkáš si hříšně, že by bylo daleko přijatelnější prošvihnout válku!“

„To je jen chvilková slabost,“ tvrdil Arnold, „ale ve skutečnosti jsi právem hrdý na všechny vítězné bitvy, které zdobí nejen tebe, ale celý tvůj slavný rod. O těch se bude psát v kronikách, a ještě po staletích v nich potomci najdou inspiraci k novým hrdinským činům!“

Monarcha byl viditelně polichocen. „Kdyby šlo jen o mne,“ řekl, „celá Evropa by vypadala jinak. Samozřejmě lépe. Jenomže nepřátelé jsou silní a přátelé nespolehliví. Vezmi si českého knížete!“

„Oldřicha,“ napověděl mu Ucho.

„No právě,“ přikývl Bílý. „Co je to prosím tě, za rodinu? Kníže oslepí bratra, zavře ho do vězení a vezme si husopasku. Cožpak tohle je nějaké chování?“

„Dovol mi, abych to, drahý markrabě, trochu upřesnil,“ usmál se Ucho. „V podstatě máš jistě pravdu, ale přece jen... no, vypálit oči vlastnímu bratrovi, to jistě není kulantní jednání. Tak by se spory mezi sourozenci řešit neměly. Ale je zde přece jen jistá polehčující okolnost, vyplývající z dědičného zatížení. Již Oldřichův dědeček Boleslav se dostal na knížecí stolec tím, že zlikvidoval svého bratra Václava ve Staré Boleslavi.“

„Čím dál, tím líp!“ zahučel markrabě, „ale tvé ponuré reference mě vůbec nepřekvapují. Je jen smutné, že ty Čechy nutně potřebuji k provedení některých svých vznešených záměrů.“

„Když uvážíme,“ pokračoval Ucho, „že slepý Jaromír dosud žije ve vězení na Lysé a je prý docela obstojně živěn, jeví se nám Oldřich jako muž drsný, nikoliv však krvelačný. Vždyť projevil tolik útlocitu, že bratra ani nevykleštil, třebaš to měl v úmyslu! Nejnepříjemnější je jeho sňatek, jak říkáš, s tou husopaskou.“

„To bych řekl,“ vyprskl velmož. „Nejtrapnější mesaliance, o jaké jsem kdy slyšel!“

„Je to vlastně ještě horší,“ zvažněl Arnold, „protože ten sňatek v očích řady církevních hodnostářů i Oldřichových nepřátel z mocného rodu Vršovců nikdy nenabyl platnosti. Kníže byl ženat s urozenou dámou, jejíž půvaby ovšem nestály za řeč. Šeredná osoba se špičatým nosem. Za těchto okolností je téměř pochopitelné, že když Oldřich zabloudil v postoloprtských lesích...“

„V jakých?“ podivil se markrabě. „Něco takového přece nemůže existovat!“

„Sám jsem v nich lovil jeleny s knížecí družinou,“ informoval ho Ucho, „a dodnes na to rád vzpomínám. Terén mírně zvlněný, lesy hluboké a zvěř náležitě vypasená. Jenomže Oldřichovi se nestal osudným jelen, nýbrž laňka.“

„Sličná husopaska,“ ušklíbl se Ota, „vesnická nanyňka, jaké bych si sotva povšíml.“

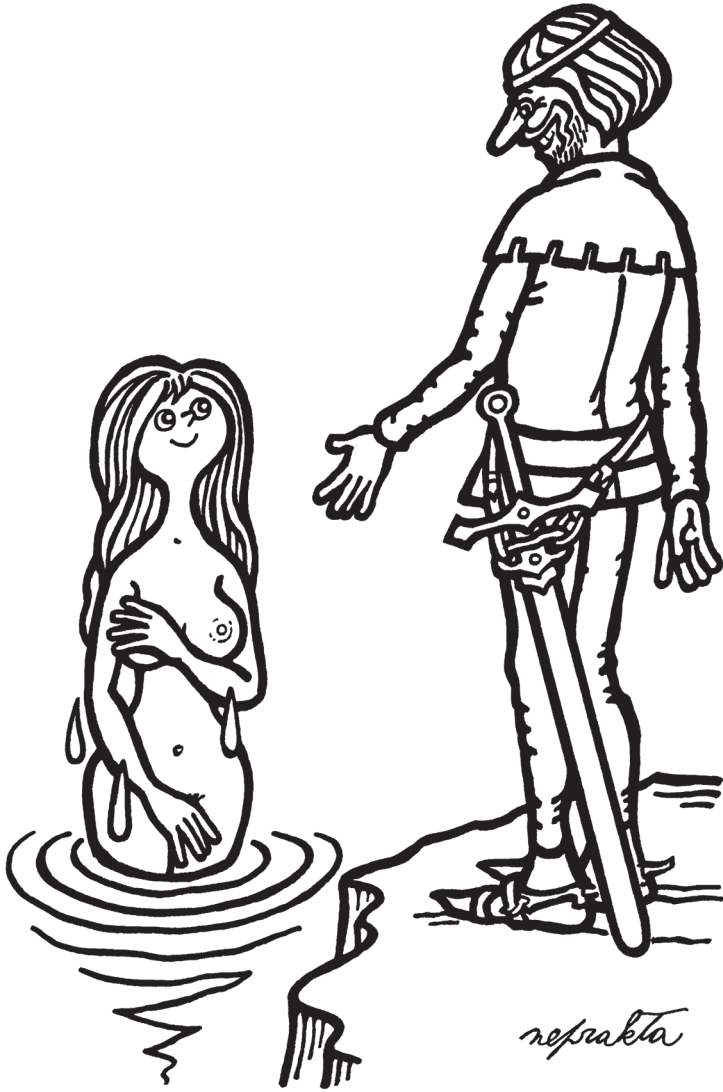
„Za to povšímnutí určitě stála,“ mínil Arnold a pokusil se o významné, trochu šibalské zamrknání. „Máme-li být přesní, nešlo o husopasku, ale o mladou ženu bohatého sedláka, který se jmenoval, tuším, Křesina.“

„Zase to ztracené ř,“ zlobil se Bílý. „Měl bych požádat papeže, aby ho těm Čechům zakázal. A trval bych na přísných trestech! Kdo by řekl ř, musel by jít pěšky do Říma, nebo přímo do Svaté země!“

„Výtečný nápad!“ pochválil ho Ucho, „ale předpokládám, že s postupujícím civilizačním procesem se Češi té směšné hlásky zbaví sami. Avšak, dovolíš-li, vrátím se k té milostné historce, která bohužel neupadla v zapomenutí. Kníže Oldřich se ztratil své družině a utmácen dospěl ke studánce, kde spatřil krasavici Boženu. Byla nahá a koupala se. Později se tvrdilo, že prala prádlo, ale šlo o zjevný zásah dvorských mravnostních orgánů.“

„To znám,“ přikývl markrabě. „Kdybychom měli zveřejnit všechno, co provádí má sestra Jitka, mělo by to dalekosáhlé a zřejmě i tragické následky! Co nelze ututlat, je třeba alespoň přikrášlit.“

„Co se stalo mezi Oldřichem, mužem vášnivým, divokým, násilnickým a temperamentním a nahou krasavicí, nevíme,“ konstatoval Ucho. „Slavilo snad smilstvo své naprosté vítězství? Zřejmě ano, neboť sedlák Křesina přerazil o knížete hrábě. Tento konflikt zůstal později veřejnosti z pochopitelných důvodů utajen. Nešlo však o pouhé dočasné milostné vzplanutí, které by se rozplynulo a zůstalo bez následků. Oldřich přikázal nahé krasavici, aby se oblékla a připravila na to, že se stane českou kněžnou. Křesina křičel, že tento bezbožný a neřestný čin může být proveden jedině tváří v tvář jeho zohavené mrtvole. Kníže pravil, že to není zase tak velký problém a vetknul šíp do tětiny svého luku. Božena se ale za manžela přimlouvala a chválila ho, jaký je to pracovitý zemědělec, takže Oldřich posléze souhlasil s tím, že Křesinu nechá pouze zmrskat. Potom odvezl Boženu na hrad, svou pravou choť odeslal do kláštera a bez výčitek svědomí se oženil podruhé. Nedbal námitek církevních Otců a naléhání svých rádců. Zdálo se, že se neudrží na trůně, ale jeho krutost byla tak proslulá, že se nikdo neodvážil vyvolat vzpouru!“

„Je to nechutný, skandální případ,“ soudil Ota Bílý, „jaký se v dobré spořádané rodině nemůže přihodit. Tihle Přemyslovci jsou, mezi námi, pěkná sebranka. Nemohlo by mě potkat nic horšího než kdybych se s nimi, nedej Bože, musel někdy příbuzensky spojit.“

Ucho tuto poznámku nekomentoval, jenom trochu teatrálně vzdychl a potom pokračoval: „České knížectví se Oldřichovým neuváženým činem dostalo do dlouhodobé morální krize, jejíhož konce lze sotva dohlédnout. Ten nerovný sňatek může způsobit ještě mnoho problémů a nepříjemností. Oldřich založil několik klášterů, aby si usmířil církev, ale to se mu podařilo jen u nemnohých. Vršovci se houfují a stále hlasitěji tvrdí, že sňatek pokládají za neplatný. To znamená, že po Oldřichově smrti může vyvstat nepříjemná otázka, kdo nastoupí na knížecí stolec.“

„Co si o tom myslíš ty?“ zeptal se markrabě přímo.

Ucho se rozhodl předstírat hluboké státnické zamyšlení, ačkoliv ho neměl ani v nejmenším zapotřebí. „Božena zplodila Oldřichovi syna,“ řekl po chvíli, „nebo chceš-li, bastarda. Podle toho, která verze nám bude více vyhovovat. Soudím, že ta první. Břetislav, i když má ve jméně to zatracené ř, je velice schopný. Patrně by dokázal být dobrým energickým knížetem a naším zdatným spojencem. Nelze však zaručit, že bude sedět pevně v sedle.“

„Dobře, že nemá sourozence, jinak by jim vydloubal oči, jak je u nich v rodině zvykem,“ utrousil Bílý, „takhle je alespoň naděje, že bude všechno v nejlepším pořádku.“

„Nebude,“ zavrtěl Ucho hlavou. „Přiliš by mu to nepomohlo, ani kdyby oslepil polovinu příbuzenstva, včetně tetiček. Takovou věc lze prominout knížeti, který se narodil v řádné manželské posteli. Dopustí-li se něčeho podobného Břetislav, bude nazýván krvavým bastardem, synem staré vesnické čarodějnice a kdovíjak

ještě. Vršovci proti němu zosnují řadu spiknutí a pokusů ho svrhnout z trůnu. On se stane podezřavým a opatrným. Pokud bude moci, nevzdálí se ze země a přestanou ho zajímat územní zisky, kterými bychom ho rádi nalákali na to, aby bojoval po našem boku.“

„A co ti Vršovci?“ otázal se markrabě. „Nebylo by prozíravější vsadit na ně a pomoci jim na výsluní moci?“

Ucho se opět usmál, tentokrát skepticky: „Připouštím, že Přemyslovci nejsou právě nóbl rodina,“ řekl, „a lze jim ledacos vytknout. Jsou ale schopní a rozhodní. To, jak vyvraždili Slavnickovce, byla prostě paráda! Pomáhat Vršovcům by znamenalo vzdát se Čech na dlouhou dobu, protože by tam vypukly zdlouhavé rodové války.“

„K čertu s tím pesimismem!“ praštil do stolu Bílý. „Co tedy navrhuješ? Vyklop už s přihlédnutím k mým smělym dobovačným plánům nějaké přijatelné řešení!“

„Potřebujeme rozhodně na knížecím stolci Břetislava,“ tvrdil Ucho, „ale Břetislava bez mindráků a bez vlivných nepřátel. Musí sedět na svém místě tak pevně, aby církevní Otcové přestali reptat proti jeho původu a Vršovci se mu zcela podrobili. To se pochopitelně musí týkat i ostatních vlivných rodů, které nesmějí dostat zálsuk na knížecí stolec. Je jen jedna cesta, jak toho dosáhnout!“

„Jaká?“ vybafl markrabě. „Co pro to můžeme udělat?“

„Vlastně všechno,“ řekl Ucho. „Jenomže to nebude snadné, tím méně příjemné.“

„Moc z toho, co děláme, není snadné,“ upozornil ho velmož. „Vzít na sebe zodpovědnost za vývoj a rozvoj celé Evropy je sice šlechtné, ale proklatě obtížné. Potřebujeme-li Břetislava, jsme povinni si ho naklonit.“

„Břetislav bude tím správným mužem jedině tehdy,“ ztišil hlas Arnold, „když se ožení s dívkou ze vznešeného a váženého rodu. Jestliže si jeho otec vzal selku, on musí naopak mířit pořádně vysoko. Břetislavova svatba nesmí být druhořadou nebo běžnou záležitostí. Je nezbytné, aby všem jeho nepřátelům a oponentům vyrazila dech.“

„Dobrý nápad,“ připustil Bílý, „ale obávám se, že téměř neuskutečnitelný. Zním sice několik znamenitých a vznešených rodin, ale ani jednu, která by byla ochotna uvítat ženicha, jakým je bastard českého knížete. K takovému činu bych sotva někoho ze svých přátel přemluvil.“

Arnold Ucho delší dobu významně, ba téměř demonstračně mlčel. „Přesto se budeme muset tímto úkolem vážně zabývat,“ řekl, „a to dříve, než dojde k situaci, která by mohla naše vyhlídky zkomplikovat. O české Achillově patě vědí i nepřátelé. Co když dojde k tajným jednáním? To by byla tragédie! Nemůžeme vyloučit ani možnost, že Břetislav podcení důležitost svého sňatku a ožení se s ženou nepatrného vlivu. To by znamenalo chaos, vnitřní boje a pro nás ztrátu důležitého spojence. Vodu na mlýn těch zatracených východních Slovanů!“

„No a co mám dělat?“ vykřikl téměř zlostně markrabě. „Mám spoustu problémů s provdáním vlastní sestry a teď ještě abych ženil budoucího českého knížete!“

„Zdá se, že se blížíš k vyřešení té nepříjemné otázky,“ konstatoval Ucho. „Nikdo jiný to totiž nemůže udělat!“

Bílý vykulil oči. „Mně se zdá, že sním!“ zasupěl zlověstně. „Pře si nikdo nemůže myslet, že by přicházelo v úvahu... no, já to snad vůbec nedokážu vyslovit! Pořád ještě doufám, že jsem nepochopil...“

„Máme-li velké cíle,“ děl Ucho smířlivě, „musíme být připraveni k velikým obětem. Jsem přesvědčen, že tvá vznešená sestra by byla ideální ženou pro knížete Břetislava!“

„To je šílenství!“ zařval markrabě a vyskočil z křesla. „Výplod chorého mozku! To máš o nás tak špatné mínění, že si myslíš... Ne! Ne! Absurdní! Směšné! Idiotské! Naprosto neuskutečnitelné!“

Ucho nechal velmože chvíli zuřit. „Tvůj odpor je pochopitelný a tvé morální stanovisko zcela správné. Dokonce bych řekl bezchybné. Je vyloučeno, aby Břetislav požádal o ruku tvé sestry, a ještě nemožnější je, abys mu Jitku sám nabídl!“

„No prosím!“ řekl Bílý, „tak o čem se vlastně bavíme?“

„O tom, že je ten sňatek přesto politicky nutný,“ předl Ucho, „a oboustranně výhodný. Jenom je třeba vymyslet perfektní plán, jak ho uskutečnit. Rozhodně tě nesmí nikdo podezírat, že ho schvaluješ!“

„Já ho taky neschvaluju!“ tvrdil markrabě. „My jsme slušná rodina a na tom nemění nic ani fakt, že si Jitka počíná poněkud lehkomyšlněji! Než bych souhlasil s tak ohavným řešením, raději ji zavřu do kláštera!“

„Výtečný nápad!“ zajásal Ucho. „Klášter by mohl v našem plánu sehrát velice důležitou roli!“

Slepý strýček

„Kdyby se po mně otec sháněl,“ houkl Břetislav na starého, leč dosud sršatého a odstrašujícím dojmem působícího zbrojnoše Marka, „řekni mu, že se neválím na seníku s děvečkama, jak mi vždycky vyčítá, ale jel jsem navštívit senilního strejdu do lapáku.“

Stařec se zaškaredil. „Tyhle návštěvy taky tatík dvakrát nemiluje,“ upozornil Břetislava. „Rodina má držet pohromadě, to je pravda, ale když je strejček odporný kriminálník, tak není naší povinností se s ním kamarádit!“

„Strejda není kriminálník,“ odvětil Břetislav, „ale oběť panské zvěle, feudálního despotismu, a především otcovy zvrhlé touhy po moci!“

„Takové řeči nerad slyším,“ zlobil se zbrojnoš. „Když jsem vznešenému knížeti Jaromírovi vypaloval jeho hluboké, blankytně modré oči, činil jsem to z těch nejušlechtlejších pohnutek. Měl jsem na mysli všestranný rozkvět naší říše a ten mohl zajistit pouze jeho energický bratr Oldřich!“

„Však jsi za tu službu vlasti dostal slušně zapláceno,“ připomněl mu Břetislav, „ale tohle ti nehodlám vyčítat. Takové věci se nedělají zadarmo. To by pak totiž nebyl vlastenecký čin, ale sadistická zvrhlost!“

„No právě,“ přikývl stařík radostně. „Zadarmo bych nikomu nezkrivil ani vlásek na hlavě. A když už jedeš do té Lysé, pěkně knížete Jaromíra ode mne pozdravuj. Že se nechám poroučet. Třeba si na mne ještě vzpomene. Původně jsem ho měl vyklestit, ale když jsem Oldřichovi vysvětlil, že urologické operace nejsou mou silnou stránkou, došlo k Jaromírovu vysoce odborně provedenému oslepení.“

„Nepochybuji, že ho to potěší,“ řekl následník českého trůnu, „byl jsi zřejmě poslední, koho na tomto světě viděl na vlastní oči. Tak se měj a ubezpeč tatíčka, že se vrátím včas, jak se na řádně vychovaného syna sluší!“

Břetislav výsměšně pokynul huhlajícím zbrojnošovi a mrštně naskočil na koně. Byl znamenitým jezdcem a velice rád své umění předváděl. Vybíral si nejdivočejší hřebce a před očima celého dvora je měnil v krotké beránky. Otec mu tyto exhibice často vyčítal. „Kníže má být statečný,“ říkal, „ale to, co dělá, musí mít vždycky nějaký smysl. Když tě kopne kůň, co si na něm vezmeš? A komu to prospěje? Popadni rozum do hrsti a nedělej vylomeniny, které by mohly setsakramentsky zamotat české dějiny.“

Jenomže Břetislav takové výtky naprosto ignoroval. Jednak chtěl celému dvoru dokázat, že je mužem na svém místě, a za druhé prostě nedokázal nepochlubit se tím, co dovedl. Nutno přiznat, že toho nebylo málo. Byl nejen znamenitým jezdcem, ale i obdivuhodným lukostřelcem a vrhačem kopí. Dovedl zacházet s mečem i sekyrou a hravě zvedl nad hlavu balvan, kterým průměrně silný muž sotva pohnul. Rád se svými výkony honosil a z nich pocházelo i jeho víc než zdravé sebevědomí.

Oldřich byl na syna pyšný, ale zároveň ho znepokojovalo, že mu chybí ukázněnost a smysl pro povinnost. Břetislav dělal vždy to, co ho právě bavilo, a nedovedl se soustředit na jeden

cíl. A co se jevilo jako nejhorší: jeho největší slabostí byly vesnické dívky.

„Je po mně!“ bědoval Oldřich nad synovými sklony k prosté erotice pěstované na senících, ve stodolách, nebo ve volné přírodě. „Ale to si přece nemůže dovolit! Kam by knížectví spělo, kdyby se politováníhodné poklesky otců staly tradicí? Tahle vášnivá vzplanutí k vesnickým kráskám těžce poškozují prestiž vladařského rodu! Kdybych neprosadil svatbu s Boženou, mohl jsem být laskavým a milovaným tatíkem vlasti. Jelikož jsem však podlehl svému chtíči, nezbylo mi nic jiného než se udržet na trůně násilím. Sekal jsem hlavy, vypaloval oči a posílal lidi do vězení. A co Břetislav? Bude na tom ještě hůř, protože jeho matka byla pouhá selka a k tomu ještě vdaná! Taková věc se nezapomíná!“

Kníže se tedy soužil, ale Břetislav si prozatím starosti nepřipouštěl. Dovedl milovat i válčit, a to se mu v této chvíli zdálo nejpodstatnějším.

Nyní se mu zachtělo navštívit invalidního strýce Jaromíra a nebylo v Čechách síly, která by mu v tom mohla zabránit. Slepý příbuzný byl mužem, jenž Břetislava velice zajímal. Patrně proto, že ho absolutně nechápal. Jako by ten podivínský člověk vůbec nepatřil k přímým potomkům Boleslava Ukrutného!

Zvláštní povaha, tenhle Jaromír! Osm let seděl na knížecím stolci a nikdo nepochyboval, že je to muž inteligentní, schopný a statečný. Jenomže k vladařskému řemeslu se ani trochu nehodil. Války ho nudily a připadaly mu směšné. S každým se chtěl domluvit po dobrém. S Vršovci jednal v rukavičkách a představa, že by s nimi mohl zatočit podobně, jako to provedl jeho dědeček se Slavníkovci, se mu zdála zcela absurdní. Divokého a vášnivého bratra Oldřicha ustavičně uklidňoval vlídným slovem a nebránil mu, když přestal respektovat jeho mínění. Shovívavě přihlížel,

jak se Oldřich dere k moci a rozhoduje o věcech, které náležely jedině knížeti. Tušil, co bude následovat, ale neučinil nic, aby tomu zabránil. Nakonec byl zbaven nejen trůnu, ale i zraku, a ve věznici v Utrechtu měl dost času k přemítání o tom, kde má mít dobrota své meze. Později v této činnosti mohl nerušeně pokračovat v domácím vězení v Lysé nad Labem, kam byl převezen vzhledem k dobrému chování.

Břetislav se marně snažil strýci porozumět. Naprosto nechápal, proč se nepokusil proti Oldřichovi něco podniknout. I slepý byl mocným protivníkem, kdyby se spojil s bratrovými nepřáteli, a především s církevními Otcí, pro které byla romance s Boženou Křesinovou i po létech nestravitelným soustem. Jenomže to vůbec nepřicházelo v úvahu. Jaromír byl vězněm mírným, pokorným a ukázněným. Přijal svůj osud pokorně a nikdy si ani slůvkem nepostěžoval. Uznal Oldřicha jako právoplatného českého knížete a nechával ho vřdycky co nejsrdečněji pozdravovat.

„Strejda je šús,“ říkával si Břetislav, když se vracel od něho z návštěvy. „Knížecí stolec přece není fazole! O ten je třeba poprat se třeba s ďablem! Mě někdo provést to, co táta udělal jemu...“

Nyní seděl na koni a v čele své divoké družiny zamířil k Lysé. Byla to znamenitá parta, ti Břetislavovi chlapi! Veselí kumpáni, dobří milovníci, a bylo-li třeba i zdatní hrdlořezové. Uměli obstát v neklidné době a nikdy se nedali nikým zaskočit. Uprostřed jejich houfu se mohl Břetislav cítit v naprostém bezpečí. Lapka ani najatý vrah neměli nejmenší naději, že se jim podaří uskutečnit temný plán. Dvakrát se o Břetislavovo zabití pokoušeli prohnání raubíři, zřejmě ve službách Vršovců, ale dodýchali dřív, než mohli zvednout ruku s dýkou a následníka trůnu seabeméně ohrozit.

Dnes to však na krvavé drama nevypadalo. Usmívající se sluníčko přívětivě hrálo, lesy byly vlídné jako dychtivá milenka

a cesta se zdála bezpečnou. Tu a tam přes ni přeběhl koloušek nebo jiný příslušník zvěře spárkaté, ale nebezpeční protivníci lidského rodu zřejmě nic nekalého neplánovali. Ostatně takovou věc, jakou je mord veřejného činitele, není radno uspěchat.

Přesto se Břetislavova družina náhle zastavila jako jeden muž. Důvod byl více než podivný. Přiměl ji k tomu libý zpěv, který se nesl smíšeným lesem jako lodí nejvelebnějšího chrámu. Hlas vpravdě andělský vzdával hold knížeti Oldřichovi a oslavoval jeho chrabré činy.

„Zajímavé!“ vydechl Břetislav překvapeně. „Kdyby si chtěl někdo šplhnout, tak to přece nebude zpívat tady, ale půjde zkusit štěstí ke dvoru! Táta je tak ješitný, že by se mu určitě bohatě odměnil!“

„Tak nádherný hlas jsem v životě neslyšel!“ přiznal se Břetislavův druh Radslav. „Jsem na rozpacích, jestli zpívá muž nebo žena!“

„Nejspíš to bude anděl!“ tipoval člen družiny Brojmír. „Na muže je to hlas nezvykle lahodný a na ženu příliš oduševnělý!“

„Tak dobře zase Oldřich v nebi zapsán není,“ soudil Břetislav skepticky, „aby mu po lesích prozpěvovali andělé! Vyražme ku předu a tu podivnou záhadu velice rychle rozřešíme!“

Měl pravdu. Za zátočinou pod mohutným dubem seděl starý vousatý muž, soustředěně brnkal na loutnu a zpíval k tomu hlasem, který jako by patřil úplně jiné osobě. Stařec byl totiž urostlé, hřmotné postavy a slušel by mu mnohem více dunivý bas, nebo alespoň drsný nakřáplý baryton. Nicméně to, co z jeho hrdla vycházelo, byly libé vysoké tóny lahodící uchu a ucházející se o přízeň všech citlivých duší. Pěvec chválil knížete Oldřicha a přál mu ještě dlouhá léta plodného života.

„Kdo jsi?“ otázal se Břetislav, zaraziv koně těsně před ním. „A co tě přimělo k této neobvyklé produkci?“

Stařec přestal s brnkáním i zpěvem a vlídně pohlédl vzhůru. „Jsem potulný zpěvák bez majetku i střechy nad hlavou. Měl jsem obé, ale to jsem ještě neznal cenu opravdových hodnot a radostí z uměleckého prožitku!“

„Upřesnit!“ houkl Břetislav. „Vůbec ti nerozumím!“

„Byl jsem hloupý lakomý sedlák,“ řekl pěvec, „a žil těmi nejobyčejnějšími starostmi. Oral jsem pole, hnojl je a rozhojňoval svůj pozemský majetek. Mé radosti byly nízké a povrchní. Miloval jsem ženu s bujnými ňadry a obrovským zadkem. Typický chrapounský nevkus. Po ničem vznešeném jsem netoužil a o nic povznášejícího se nezajímal. Není divu, že posléze přišel zasloužený trest. K mému statku přijel sám kníže Oldřich a navzdory jeho původu se mu zachtělo mé vilné, nestydaté ženy. Místo abych se radoval, že se zbavím mlýnského kamene, uvázaného k mému hrdlu, začal jsem se vzpěčovat. Plným právem mě kníže uspal svou mohutnou pěstí. Tehdy jsem ovšem ještě nepochopil, jaké nevýslovné dobro mě postihlo!“

„Dobro?“ podivil se Břetislav. „Tomu, že tě knockoutoval, říkáš dobro?“

„Zpočátku mě napadaly vzpurné myšlenky,“ připustil stařec, „a dokonce se mi ani nechtělo žít. Ale brzy se se mnou udála velická změna. S odchodem ženy, plné necudných vilných žádostí a choutek, které člověka táhnou do bahna hříchu, se objevily nové možnosti. Začal jsem si uvědomovat, že se člověk může realizovat jinak, než jen kydáním hnoje a děláním dětí. Od dětství jsem rád zpíval, a tak jsem začal cvičit. Brzy jsem pozoroval, jak se mi zjemňuje a usazuje hlas. Nyní to bylo něco úplně jiného. To, co vycházelo z mého hrdla, znělo tak libě, že to vhánělo slzy do očí nejen mým posluchačům, ale i mně samotnému. Lidé se scházeli zdaleka, aby vyslechli mé písně.“

Cítil jsem, že se stávám skutečným umělcem. Mé úspěchy rostly a ctitelů přibývalo. Kdybych dovedl psát, mohl bych rozdávat autogramy jako na běžícím pásu. Krásné dívky mi padaly k nohám a pouze mé umělecké zanícení mě zachránilo před morálním debaklem. Za této situace jsem pochopil, že nejsem umělcem místního nebo okresního formátu, ale že je mou povinností odejít na turné do světa. Prodal jsem statek na Peruci a koupil si loutnu. Stal se ze mne profesionál. Od té doby chodím od města k městu, od vesnice k vesnici a všude rozdávám své velké umění. Zpívám a zvyšuji estetické citění našeho lidu. Zpočátku jsem měl na repertoáru pouze písně nábožné a balady s historickými tématy, ale to mě přestalo záhy uspokojovat. Cítil jsem, že je potřeba promluvit k dnešku a vyjádřit se k problémům, kterými žijeme. Rozhodl jsem se spojit svou tvorbu se žhavou současností. Nebylo to snadné. Skladatelé balad jsou většinou konzervativní a neradi zkoušejí něco nového. Máme písně o zavraždění knížete Václava, o zamordování kněžny Ludmily krvavou Drahomírou a ze všeho nejdojemnější je song o vyvraždění Slavníkovců na Libici. Tím to ale končí. O Boleslavu Ryšavém nenapsal nikdo ani verš a jeho bratři jako by se vůbec nenarodili! Proto jsem se rozhodl pro vlastní původní tvorbu a záhy bylo zřejmé, že je to pro naši kulturu přínos. Jsem nejen výtečný zpěvák, ale i znamenitý skladatel!“

„Slyšeli jsme,“ ujistil ho Břetislav. „Tvůj projev je jímavý, neotřelý a písně velice vzrušující.“

„No vidíte!“ řekl radostně Křesina, „tohle mi říká každý. Jsem opravdový umělec, který hovoří k dychtivě naslouchající a vnímající duši lidu. Jak nádherné poslání! A přitom nechybělo mnoho, abych tu nebeskou slast tvoření vůbec nepoznal. Kdyby kníže Oldřich minul nevšímavě můj statek a neodvedl mi ženu, byl bych nadosmrtní sedlákem. Lopotil bych se od slunka do slunka

na poli a po setmění bych se miloval s neřestnou samicí. Všechno veliké a vznešené by mi zůstalo utajeno!“

„Měl jsi zkrátka kliku,“ konstatoval Břetislav. „Jenomže taková věc se nepřihodí každému.“

„To ne,“ připustil pěvec ochotně, „je mnoho povolaných, ale málo vyvolených. Jestli chcete, zazpívám vám svoji poslední píseň. Všichni, kdo ji slyšeli, se shodli v názoru, že jde o mimořádně silný umělecký zážitek!“

„Dobrá,“ řekl následník knížecího stolce, „zpívej nám a my se budeme během té božské hudby vzdalovat. Tvůj hlas je mocný a budeme jej slyšet ještě daleko.“

„Ano, můj hlas je mocný,“ souhlasil Křesina. „Přeji vám šťastnou cestu, přátelé! Dobře dojeďte a pozdravujte doma! A kdybyste shledali, že váš život je šedivý, nezajímavý a neplodný, vzpomeňte si na starého pěvce. Nebojte se ho následovat. Dejte vale nízkým požitkům a trapnému pinožení v zahnívajících břečce všedních radostí. Probudte v sobě umělce, který dozajista dřímá na dně vaší nesmrtelné duše. Dejte se ovládnout vznešenými emocemi, drazí mladí přátelé, radím vám dobře, otevřete svá srdce umění!“

Křesina ukončil agitaci a dal se opět do zpěvu. Jeho vysoký znělý tenor rozezvučel hvozdy a Břetislavova družina, povznesena víc, než kdyby vyprázdnila soudek medoviny, vyrazila k Lysé. Dlouho ji provázela tklivá procítěná píseň ze současného života. Ještě po dobrých dvou mílích byla s to ocenit osobitý umělcův projev.

„Můj otec neučinil mnoho dobrého,“ napadlo Břetislava, když Křesinův hlas splynul s šuměním lesních velikánů, „a ani si to nenamlouvá. Až mu sdělím, jakou zásluhu má o rozvoj našeho pěveckého umění, určitě bude mít radost!“

Asi po hodině jízdy dorazili do Lysé nad Labem.

„Mládenci,“ oslovil své druhy budoucí kníže, „názory na úroveň zdejšího hostince nejsou jednotné. Někdo je toho názoru, že je to podřadná, zaplivaná knajpa, jiní soudí, že jde o podnik příjemný a útulný. V žádném případě nemáte možnost výběru, a tak se bavte, jak nejlépe umíte! Jen vás prosím, abyste se chovali civilizovaně. Není třeba vytloukat okna ani dveře, a nápoje, které budete konzumovat, alespoň zčásti zaplatte! K dívkám se přibližujte plaše a nepleňte jejich krásu jako příslušníci nepřátelského vojska! Uvědomte si, že tu nejsme poprvé, ani naposledy! Přeji vám hezkou zábavu a až si trochu popovídám se strejdou, přijdu si vás vyzvednout!“

Po těchto vřelých slovech zamířila rozjařená družina ke krčmě, zatímco Břetislav pobídl svého oře k cvalu opačným směrem. Netrvalo dlouho a stanul před věznicí, proslulou tím, že v jedné z vlhkých kobek úpěl nebohý slepec ze vznešeného rodu, bývalý český kníže Jaromír. Břetislav mocně zabušil na dubová vrata, a jelikož si líboval v razantnosti, ještě do nich několikrát kopl. Jeho kůň vesele zaržál, neboť mu to zřejmě přišlo k smíchu.

Po chvíli se v okně objevila rozcuchaná hlava žaláříka Radvoje. Zdálo se, že není zcela ve své kůži.

„A..., to jsou k nám hosti!“ pokusil se o srdečný úsměv Radvoj, „kdo by si to pomyslel! Zdá se, že jdeš navštívit strýčka!“

„Kdybych šel za nevěstkama,“ odtušil Břetislav, „zřejmě bych zamířil jinam!“

„Ale jistě,“ souhlasil žalářík. „Už jdu otevřít.“

Po chvíli skutečně zaskřípala závora a budoucí kníže mohl vstoupit tam, kde měl bývalý kníže místo trvalého pobytu. Chtěl zamířit přímo k Jaromírově cele, ale Radvoj ho zarazil.

„Prosím o chvíli strpení,“ zamumlal a omluvně se usmál. „Vznešený strýček se neráčí nacházet ve svém apartmá.“

„Chceš snad tvrdit,“ řekl Břetislav, „že ten nemocný slepý stařec přepiloval mříže a uprchl do polabských hvozdu?“

„To rozhodně ne,“ popřel takovou domněnku žalárník, „ale přesto je jeho kobka v tuto chvíli prázdná. Strýček mi ráčil prokázat svou přízeň a poctil na několik okamžiků mou rodinu svou vzácnou návštěvou.“

„Hm,“ udělal Břetislav, „zdá se, že to odporuje vězeňskému řádu, ale mne se to konečně netýká. Nejsem revizní orgán a nehodlám z toho vyvozovat žádné závěry. Skoč pro strejdu a přiveď ho.“

Žalárník nebyl s to zbavit se rozpaků. „Totiž,“ zašeptal, „vznešený a urozený pan Jaromír není ani tak hostem mým jako spíš mé nejmilejší dcery Liběny. Obávám se, že jsou právě v této chvíli v posteli.“

„Cože?“ vykulil oči Břetislav. „Strejda je ještě sexuálně v pořádku? Navzdory těžkým podmínkám, v nichž je nucen žít, to dosud nezabíhal?“

„On za to vlastně ani nemůže,“ tvrdil sklesle Radvoj. „Všechno to spískala má ctizádostivá dcera. Nedovedeš si představit, jaké s ní mám starosti! Ačkoliv je prostého původu, chová se jako knížecí dítě. Nad sobě rovnými chasníky ohrnuje nos a nikdo z okolí jí není dost dobrý. Co já jsem se kvůli ní natrápil! Myslivec Hojímír nás přes rok zásoboval jelením a kančím masem, klečel u jejích nohou a plakal jako na pohřbu. Marně! Liběna v něm nenašla zalíbení a považovala jej za nevzdělaného křupana. Když Hojímír v zoufalství skočil do strže, neuronila pro něj ani jedinou slzu! Zato se zamilovala do vznešeného Jaromíra. Říkal jsem jí: holka, kam jsi dala oči, je to slepý dědek a plnovousem by mohl zametat cimru – ale jako by má slova vůbec nevnímala! Představa, že by mohla utrhnout skutečného knížete, potomka slavného Přemysla

Oráče, jí nedala usnout a stále na mne naléhala, abych jí v tom byl nápomocen.“

„Což jí, jak je vidět, nedalo příliš práce,“ konstatoval Břetislav. „Nechal jsi stranou své žalářnické povinnosti a způsobil, že můj strýc, jehož povaha byla vždy ušlechtilá a mravy bezúhonné, vejde do historie jako potrhlý erotoman!“

„To jsou silná slova, vznešený pane,“ oponoval žalářník, „a nemyslím, že je nutné seznamovat s těmito skutečnostmi vzdělanou Evropu. Když jsem se rozhodl kapánek přimhouřit oči, měl jsem pro to dva dobré důvody. Prvním bylo vnitřní uspokojení mé dcery Liběny, která tím, že se stala milenkou knížete, ve vlastních očích nebývale povyrosla. Druhým důvodem mého činu byl soucit s utrpením šlechtěného starce. Mladí lidé se bláhově domnívají, že my, muži po padesátce, jsme sexuálně vyřízení a fyzicky zdevastováni. To je nesmírný omyl. Sám mám ještě mnoho erotických zájmů, a jelikož mou drahou nebožku ženu koplá do hlavy kráva, stýkám se dvakrát až třikrát týdně s nevěstkami. Potřebuji to právě tak nutně jako jídlo a pití. Proto jsem usoudil, že není nezbytné trestat těžce zkoušeného kmeta Jaromíra ještě pohlavní abstinencí, a umožnil jsem Liběně, aby s ním navázala milostný vztah.“

Břetislav se zamyslel. „No dobrá,“ řekl po chvíli. „Jenom doufám, že ta tvoje Liběna není šeredná škatule, která nemůže najít milence a využívá slepoty mého strýce!“

„Liběna je krásná!“ tvrdil Radvoj. „Obličej ušlechtilého, postavy vznošené a vlasů tak dlouhých, že si je musí obtáčet kolem pasu!“

„A co nohy?“ zeptal se následník trůnu, „nemá je do o nebo do x?“

„Bůh uchovej!“ vykřikl Radvoj. „Liběny nohy jsou tak rovné a překrásně modelované, že to v Čechách není k vidění!“

Žalárník opravdu nelhal a Břetislav měl záhy příležitost se o jeho slovech přesvědčit. Dveře se otevřely a v nich se objevila přespanilá dívka podpírající slepého starce ušlechtilého zevnějšku. Ač oděn pouze v dlouhý rezný hábit, působil Jaromír nesmírně vznešeně. Z jeho tváře vyzařovala majestátnost a síla starozákonních proroků.

„Nazdar strejdo,“ oslovil velebného kmeta Břetislav, „přinesl jsem ti přehršlí přátelských pozdravů, soudek dobré medoviny a nějaký hodnotný proviant. Předpokládal jsem, že žalostně úpíš ve své vlhké kobce plné mloků a stonožek, a místo toho zjišťuji, že vedeš rozverný život plný mladistvého vzruchu!“

Jaromírova tvář se rozjasnila. „Břéto – ty kluku ušatá!“ zajásal slepec a rozevřel náruč. „Ty jsi jediný žijící Přemyslovec, který nezapomíná na opuštěného strýčka! Tvé výtky jsou ovšem krajně nespravedlivé!“

Břetislav se zazubil. „Je ti přáno, strejdo!“ ujistil ho. „Vsadím se, že jsi za mlada o takovou krasavici ani nezavadil!“

Liběna se zapýřila a žalárník se polichoceně uculil.

„Však, chlapče, víš, jak to chodí,“ řekl Jaromír. „Kníže si nemůže vybírat. Sňatek je od toho, aby upevnil říši i jeho vlastní postavení. Sám si toho užiješ až až!“

Břetislav se obrátil na Radvoje a jeho dceru. „Nechte nás se strejdou o samotě. Budu zřejmě absolvovat státnické školení a tato moudrá slova jsou určena pouze vyvoleným!“

Když s Jaromírem osaměl, zeptal se: „Tak jak jsi to myslel s tím, že si užiju až až? Myslíš, že si nevěstu nevyberu sám a budu mít ohledy na bůhví co?“

„Přemyslovský stát není bůhvíco,“ upozornil ho slepec důrazně, „a teď je v takové situaci, že budeš chtě nechtě muset napravovat to, co jsme s Oldřichem zbabrali!“

„Ty s Oldřichem?“

„Ovšem,“ přikývl kmet. „Já jsem se na knížecí stolec prostě nehodil. Věděl jsem, co bych měl dělat, ale všechno ve mně se proti tomu bouřilo. Neměl jsem rád násilí a nepoužíval jsem je ani tehdy, když bylo zdůvodnitelné a prospěšné. Oldu to strašně rozčilovalo. Jak jistě víš, patří k lidem, pro které urazit bližnímu kebuli není žádný problém. Dokonce to obvykle považuje za jediné možné řešení. Pokládal mě za slabocha a pohrdal mnou. Bylo zřejmé, že se musíme střetnout a já v tom souboji prohraju.“

„Ale proč?“ vykřikl Břetislav. „Seděl jsi přece na nejvyšším místě! Na tvé straně stálo právo i moc!“

„Právo a moc jsou na nic,“ usmál se Jaromír, „když je proti mysli použít je. Cožpak si chlapče, myslíš, že já, kterému bylo líto každého žebráka a povaleče, jsem mohl zabít nebo zmrazčit vlastního brášku?“

„Ale on to udělal!“ zahučel Břetislav.

„Měl zkrátka jinou povahu,“ konstatoval slepec. „Byl ctižádostivý, sebevědomý a myslel si, že by říše bez jeho péče zahynula. Tak se tedy dostal do čela státu a já do basy. Příliš jsem mu to nezazlival, i když si mohl počínat ohleduplněji. Jenomže pak se dopustil té osudné chyby.“

„Myslíš zřejmě sňatek s mou matkou,“ řekl Břetislav, „a vidíš, právě tohle se mi na něm líbí! Šel za svou láskou, i když mu to způsobilo spoustu nepříjemností.“

„Ty nepříjemnosti si prozatím odskákali jiní,“ děl Jaromír skepticky, „a nebylo jich málo. Olda si svým neuváženým činem popudil proti sobě kdekoho. Ani kníže si přece nemůže dovolit všechno. On sice své právo prosadil mečem, ale na jak dlouho? Vlivné rody, zejména Vršovci, jsou připraveni povstat a zmocnit se vlády v zemi.“

„Jen ať to zkusí,“ ušklíbl se Břetislav. „Předvedeme jim to, co ještě nezažili!“

Slepec se shovívavě usmál. „Proti Oldřichovi se nevzbouří,“ řekl, „protože na knížecí stolec právem náleží. Pochází z řádně uzavřeného, právoplatného manželství. Je to čistokrevný Přemyslovec, jemuž nikdo nemůže upírat jeho pravomoc. Ale až nastoupíš ty, bude všechno jiné. Jsi v očích církve i vlivných mužů země pouhým levobočkem. Plodem hříšné lásky. Bastardem, Všichni se proti tobě spojí a smetou tě dřív, než se naděješ!“

„Nesmysl!“ vykřikl mladík. „Vědí, že jsem syn svého otce a dovedu své postavení uhájit!“

„Můžeš to dokázat jen jediným způsobem,“ mínil Jaromír, „a ten se ti možná nebude zamlouvat. Přesto se mu těžko vyheňš. To, co táta pokazil, musíš ty napravit. Bez ohledu na svou divokou vášnivou povahu si musíš vybrat nevěstu, která posílí tvé postavení. Ať je jakákoliv! Šilhavá, kulhavá, nahluchlá, debilní, šeredná, šišlavá, hrbatá nebo třeba plešatá!“

„Nikdy!“ zaúpěl Břetislav. „Plešatou nechci!“

„Taky bych ti ji nepřál,“ ujistil ho strýc, „ale nebudeš si moci vybírat. Jsi bastard a musíš své postavení náležitě vylepšit!“

„Dobrá, jsem bastard,“ připustil Břetislav, „ale koho by chtěli mí nepřítelé dosadit na knížecí stolec? Nějakého Vršovce? Nebo ubohého Těptice? To snad je Přemyslovec, i když jenom po tatíčkoví, přijatelnější řešení!“

„Hlupáku!“ zvolal slepec rozhněvaně. „Ty naivní, domýšlivý osle! Proč myslíš, že mi tady strkají mladé holky do postele? Abych se na stará kolena poměl? Nesmysl! Taková věc nezůstane utajena, a až zemřu, může se objevit celá řada mých potomků, jejichž matky se budou ohánět vznešeným původem těch malíčkových! Pravda, i tady půjde o bastardy. Ale proč by bastard knížete Jaromíra měl platit méně, než bastard knížete Oldřicha?“

Břetislav zesinal. „Takže i ty pracuješ proti mně?“ sykl. „Já tě lituju, jak úpíš v žaláři a ty si tu plodíš mrňata, která mě mají ohrozit!“

„To bych ti určitě věšel na nos!“ řekl Jaromír. „Jestliže přijímám dámské návštěvy, má to své dobré důvody. Jednak je to příjemné a za druhé mi za to přilepšují na stravě. Rozhodující je ovšem třetí důvod. Kdybych nebyl ochoten k lásce, zřejmě by se mne zbavili. Už bych totiž mohl nanejvýš křížit jejich záměry.“

Břetislav zaskřípal zuby. „Taková nestydatá podlost!“ zlobil se. „Ale já jim ukážu!“

„Ukaž,“ souhlasil Jaromír. „Jenomže meč nech při tom ukazování raději v pochvě. Rozhlédni se po urozené, vlivné nevěstě a získej ji za každou cenu! Rozumíš? Za každou cenu!“

Vdavekchtivá vědma

Stalo se nečekané. Uznávaná hlava rodu Vršovců, statný, sukovitý a nerudný Kochan, navštívil knížete Oldřicha. Oba rody žily již řadu desetiletí v ustavičném napětí a Vršovci navíc ve značných obavách o svoji bezprostřední budoucnost. Měli k tomu dost dobrých důvodů.

„Přemyslovcům se nedá věřit,“ říkával Kochan dychtivě naslouchajícím příbuzným, „protože nesnesou vedle sebe nikoho, kdo má jakž takž úroveň! Podívejte, jak dopadli chudáci Slavníkovci! Pozvali knížecí družinu na mejdan s občerstvením a ti zatracení hrdlořezové jim upízlali hlavy! Teď jsme se kapánek vzdali my – a kdo může zaručit, že nedopadneme stejně? Kdyby byl u moci Jaromír, určitě by nás nenapadl. To byl uznalý člověk a dalo se s ním mluvit. O počasí, o náboženství, nebo o vyhlídkách na příští úrodu. Neměl nás rád, ale určitě nepomýšlel na to, zbavit se nás nepěkným způsobem. Ale co můžeme čekat od Oldřicha? Válčíme po jeho boku, uznáváme ho jako hlavu státu, přestože k této cti přišel všelijak, ale bezstarostně a s pocitem bezpečí žít nemůžeme! Nikdy nevíme, co udělá. Jednou ho napadne, že s Vršovci zatočí – a jací jsme byli? Nemáme ani špetku jistoty. A jestli se dostane na knížecí stolec ten bastard Břetislav, bude to ještě horší! Ten milovník umolousaných děveček bude štvát nejen po lesích jeleny, ale